

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TALIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika universiteti rektori

MUSTAQILLIK DAVRI O'ZBEK ADABIYOTI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo’nalishi:	60110700 – O’zbek tili va adabiyoti

7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024-yil " <u>29</u> " <u>08</u> <u>1-sonli</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: A.U.Muydinova – Chirchiq davlat pedagogika universiteti O'zbek adabiyotshunosligi kafedrasi o'qituvchisi, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
9.	Taqrizchilar: Q.U.Pardayev – Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti O'zbek adabiyoti tarixi kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari doktori (DSc). A.R.Davlatova – Chirchiq davlat pedagogika universiteti O'zbek adabiyotshunosligi kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari doktori (DSc).

munxatlikning ildizi. Detektiv qissalarining o'ziga xos xususiyati va ularda xarakter yaratishning o'ziga xos jihati. Alisher Ibodinovning "Latofat do'konidagi qotillik" to'plamiga kirgan qissalari tahlili.

9-mavzu. Mustaqillik davri o'zbek romanlarining badiiy talqini.

Mustaqillik davri o'zbek romanlarining janr va uslub xususiyatlari, romanchilik taraqqiyotining yetakchi tendensiyalari, romanning jamiyat ma'naviy taraqqiyotida, inson kamolotida tutgan o'rni, tarixiy va ijtimoiy voqelik o'zining haqiqiy ifodasini topgan romanlar, totalitar tuzum illatlari tub mohiyati ochib berilgan romanlar. U.Hamdani "Muvozanat", "Isyon va itoat", "Sabo va Samandar" romanlarining tahlili.

10-mavzu. Bugungi o'zbek romanida davr, tarix, zamon masalalari.

Bugungi o'zbek romanchiligida tarixiy shaxs, tarixiy va ijtimoiy voqelik o'zining haqiqiy ifodasini topgan romanlar, roman janridagi izlanishlar: modernistik yo'nalishdagi romanlar, O'zbek romanlarida davr, tarix, zamon masalasi. Turkiy qavmdagilarning do'st-birodar bo'lishning tub asoslari. "Amir Temur" romanida milliy qadriyatlar o'z ifodasini topishi. "Ulug' saltanat" romanida Temurning insoniyligi. Roman janridagi izlanishlar. Modernistik yo'nalishdagi romanlarning yuzaga kelishi.

11-mavzu. Bugungi o'zbek dramaturgiyasi. Kechagi kun dramaturgiyasidan bugunning farqi.

Tarixiy voqelikni yoritishda dramaturg mahorati. Shaxs qismati dramasi tarixiy shaxslar misolida talqin qilinishi. Komediyalarda shaxs fojiasi ifodasi. Bugungi kun o'zbek dramaturgiyasida tarixiy voqelik va shaxslar obrazini yoritishga e'tibor kuchayganligining ijtimoiy asoslarini ochib berish. A.Oripovning "Sohibqiron", O. Yoqubovning "Fotih muzaffar yohud bir parivash siri" dramalarining tahlili. O.Yoqubovning "Bir koshona sirlari", U.Nazarovning "Oyna" dramalari tahlili.

12-mavzu. Istiqlol davri o'zbek fantastikasi tarixi va uning o'ziga xosligi.

Mustaqillik davri o'zbek fantastikasining tarixi, fantastikaning turlari, istiqlo davri o'zbek adabiyotida fantastik hikoyachilik sohasidagi izlanishlar, fantastik qissalarda ijtimoiy hayot bilan bog'liq holda genetik masalalar xususida fikr yuritilishi, fantastika va siyosat, istiqlo davri o'zbek fantastikasida g'oyaviy-badiiy izlanishlar.

13-mavzu. Mustaqillik davri o'zbek adabiy tanqidchiligi.

Mustaqillik davri o'zbek adabiy tanqidchiligining yetakchi muammolari, adabiy tanqidchilikda mahorat masalasi talqini. She'riyatning nazariy masalalari va shoir mahoratini o'rganishga bag'ishlangan tadqiqotlar. O'zbek dramaturgiyasi tarixi va buguni xususidagi tadqiqotlar.

14-mavzu. Mustaqillik davri o'zbek publitsistikasi.

Mustaqillik davri jamiyat ma'naviy taraqqiyotida publitsistikaning o'rni, istiqlo davri o'zbek publitsistikasida yoritilayotgan ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy muammolar.

15-mavzu. Mustaqillik davri o'zbek bolalar adabiyoti.

Bolalar adabiyoti va uning taraqqiyoti. Bolalar adabiyotida xarakter, konflikt va ruhiy kechinma. Bolalar adabiyotida Anvar Obidjon, Tursunboy Adashboyev kabi ijodkorlarning o'rni Bolalar adabiyoti haqida mulohaza va bahslar xususida. Bolalar adabiyotidagi muammolar, tahlil, talqin masalasiga doir qarashlar. Bolalik saltanati va ilmiy texnik taraqqiyot muammolari. Mustaqillik davri bolalar adabiyoti.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1.Mustaqillik davri ko'ngil she'riyati tahlili.
- 2.Lirik dostonlarda ruhiyat olamining tasviri. Liro-epik dostonlarda hayot falsafasi va mantiqiy tafakkur sintezi.
- 3.90-yillar hikoyachiligidagi yangi tamoyillar.
- 4.Bugungi o'zbek hikoyachiligida badiiy yangilanish va yangi tamoyillari.
- 5.Qissachilik yo'nalishlari.
- 6.Romanlarda davr, muhit va inson fojiasining ramziy talqinlari.
- 7.Tog'ay Murod va O'tkir Hoshimov romanlarida ma'naviy axloqiy masalalar
- 8.Sh.Xolmirzayevning "Dinazavr" va "Olabo'ji" romanlarida ijtimoiy davr va shaxs masalasi.
- 9.Bugungi o'zbek romanlarida tasvir haqqoniyligi va g'oyaviy-falsafiy teranlik.
- 10.Omon Muxtor romanlarida yangicha talqinlar.
- 11.Romanlarda davr, muhit va inson fojiasining badiiy ifodasi.
- X.Do'stmuhammadning "Bozor" romani tahlili.
- 12.Isajon Sultonning "Boqiy darbadar", "Ozod" kabi romanlari tahlili.
- 13.Xurshid Davron asarlarida tarixiy voqelik va badiiy to'qima.
- 14.Dramaturgiyada qahramon ichki dunyosining ifodasida ijodkor uslubi.
- 15.Tanqidchilikdagi yangicha qarashlar.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - mazkur kursning maqsad va vazifalari; - adabiy-badiiy asarlar xalq an'analari, urf-odatlar, e'tiqodlar bilan uzviy va chambarchas bog'liq ekanligi; - adabiyotning mazmun-mohiyati davriy hodisalar ta'sirida o'zgarib, boyib borishi, ayni paytda badiiy tafakkur mahsuli ekanligi haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim; - Istiqlol davri o'zbek adabiyotining eng muhim davrlari; - davrlashtirish mezonlari; - Istiqlol davri o'zbek adabiyotining eng yirik namoyandalari ijod yo'li; - adabiy ta'sir va adabiy aloqalar; - adabiy-estetik qarashlarning tadrijiy takomili; - yangicha estetik yondashuvning shakllanishi; - mustaqillik davridagi o'zbek adabiyotida yangi yo'nalishlarning paydo bo'lishi; - o'z ilmiy-tadqiqot ishlarida ushbu fan bo'yicha egallagan bilimlaridan foydalanish
4.	1. Mustaqillik davri hikoyachilikda iymon va e'tiqod masalasi. 2. Mustaqillik davri hikoyachilikda ijtimoiy va axloqiy masala. 3. Hozirgi o'zbek hikoyasida kompozitsiya poetikasi. 4. Mustaqillik davri hikoyalarda milliy qadriyatlar masalasi. 5. Hozirgi qissachilikda ijtimoiy va insoniy illatlar ifodasi. 6. Muallif adabiy-estetik qarashlari va ijodiy parallelizm. 7. Detektiv yo'nalishdagi qissalar. 8. Tog'ay Murod nasrida obrazlar poetikasi. 9. Romanlarda davr, muhit va inson fojiasining badiiy ifodasi. 10. Mustaqillik davri o'zbek romanlarida sharq va g'arb an'analari ta'siri. 11. Mustaqillik davri tarixiy romanlarining o'ziga xosliklari. 12. Omon Muxtor romanlarida badiiy xronotop muammosi. 13. Mustaqillik davri romanlarda tarix va tarixiy shaxslarning badiiy talqini. 14. Hozirgi o'zbek romanlarida badiiy psixologizm. 15. Hozirgi o'zbek adabiyotida esse janri. 16. Mustaqillik davri she'rda milliy g'oya va makura ifodasi. 17. Mustaqillik davri she'rda xalqona pafosning yangilanishi. 18. Hozirgi o'zbek she'rda xronotop poetikasi 19. Mustaqillik davri she'rda to'rtlik va sakkizlik va she'r turkum tabiati. 20. Liro-epik dostonlar. 21. Liro-dramatik dostonlar. 22. Mustaqillik davri tanqidchilikning o'ziga xosliklari. 23. Mustaqillik davri dramaturgiyasining o'ziga xosliklari.

4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tekshiruv savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • tadqiqotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hiyoa qilish uchun loyihalar
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oralik nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Kapimov H. Istiklol davri adabiyoti. - T.: Yangi nashr, 2010. 2. Sharafiddinov O. Ijodning an'analari. - T.: Sharq, 2004. 3. Karimov N. Istiqlol davri nashri. - T.: Zarqalam, 2007. 4. Rahimjonov H. Mustaqillik davri yozuvchilari. - T.: Fan, 2007. 5. Mirqosimova M. Hozirgi adabiy jarayon. O'quv qo'llanma. - T.: TDP, 2008. 6. Kozokov N. Istiklol davri. - T.: Yanti asr aslohi, 2006. 7. Solijonov Y. Hozirgi adabiy jarayon. O'quv qo'llanma. - T.: "Innovatsiya Ziya" nashriyoti, 2020. XI. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Baqodir Kapim. Yanti asr aslohi. T.: "Adabiyot jamoatligi" nashriyoti, 2004. 2. Hozirgi adabiy jarayon. O'quv qo'llanma. - T.: "Innovatsiya Ziya" nashriyoti, 2020. 3. Hozirgi adabiy jarayon. O'quv qo'llanma. - T.: "Adabiyot jamoatligi" nashriyoti, 2012. -304 bet. 4. Yanti asr aslohi. T.: "Adabiyot jamoatligi" nashriyoti, 2012. -304 bet. Axborot manbalari http://www.edu.uz -O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi sayti http://www.uzedu.uz - O'zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi sayti www.nalib.uz - (A.Navoiy nomidagi O'ZMK) www.ziyounet.uz - Ziyounet axborot-ta'lim resurslari portal www.csp.uz - Chirchiq davlat pedagogika universiteti rasmiy sayti